

NVE

Bakgrunn for vedtak om godkjenning av
detaljplan og samtykke til ekspropriasjon
132 kV Bardufoss-Finnfjordbotn

Måselv, Sørreisa, Senja kommuner i Troms fylke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver	Arva AS
Referanse	202319587-49
Dato	30.08.2024
Ansvarlig	Anne Johanne Kråkenes og Kristian Markegård
Saksbehandler	Helga Munkeby Tingstad

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Innhold

BAKGRUNN FOR VEDTAK OM GODKJENNING AV DETALJPLAN OG SAMTYKKE TIL EKSPROPRIASJON.....	1
1. BAKGRUNN FOR SØKNADENE	2
2. HØRING OG INNKOMNE MERKNADER	3
2.1. SØKNADENE HAR VÆRT PÅ FELLES HØRING.....	3
2.2. INNSPILL TIL HØRING	3
3. NVES VURDERINGER AV DETALJPLANEN	4
3.1. HVA VURDERER NVE?	4
3.2. AVBØTENDE TILTAK I ANLEGG- OG/ELLER DRIFTSPERIODEN	4
3.2.1. Naturmangfold	4
3.2.2. Kulturminner	5
3.2.3. Hensyn til Troms skogselskap planteskole	6
3.2.4. Skogrydding	6
3.2.5. Reindrif	7
3.3. ØVRIGE TEMA.....	8
3.3.1. Detaljplanlegging av arealbruk.....	8
3.3.2. Forurenset grunn	11
3.3.3. Naturfare.....	11
3.3.4. Riving av eksisterende anlegg	12
NVES VURDERING AV SØKNADER OM EKSPROPRIASJON OG FORHÅNDSTILTREDELSE.....	13

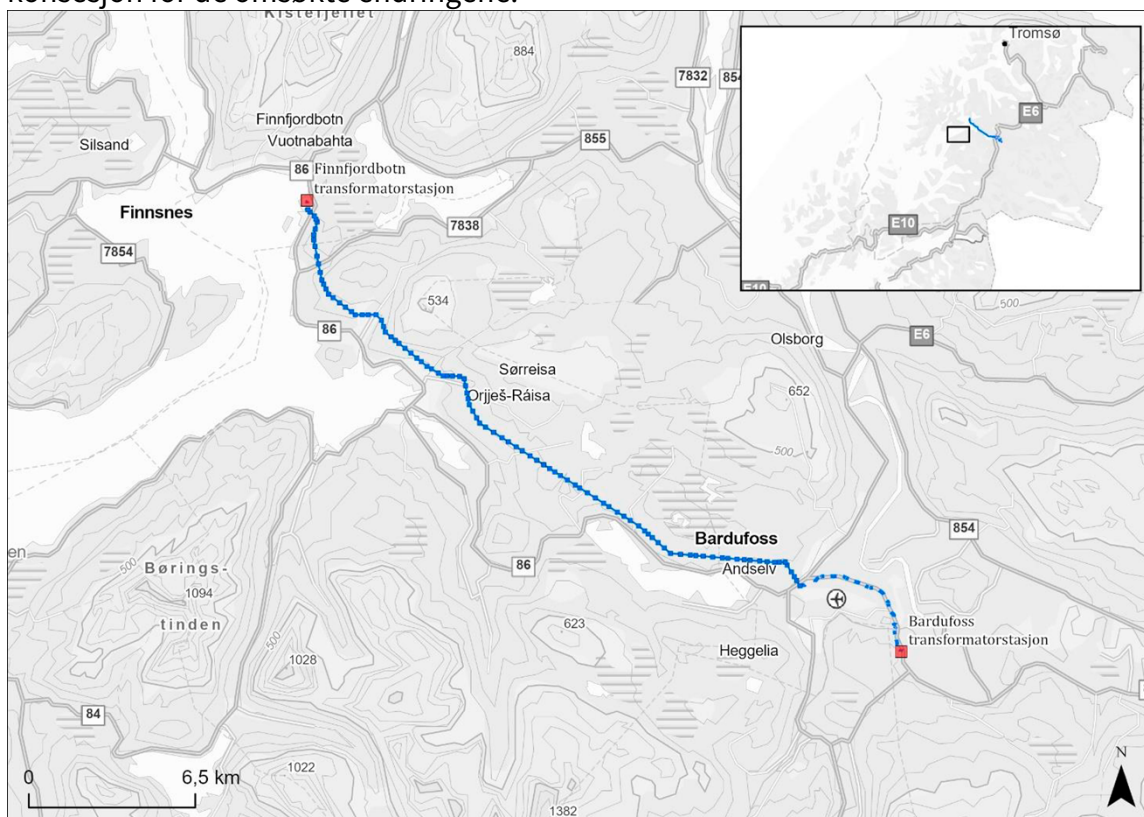
1. Bakgrunn for søknadene

Troms Kraft Nett AS (nå Arva AS) fikk den 3. februar 2017 konsesjon og ekspropriasjonstillatelse for bygging og drift fra NVE for en 34 kilometer lang 132 kV forbindelse mellom eksisterende Bardufoss transformatorstasjon og Finnfjordbotn (figur 1). Olje- og energidepartementet (OED, nå Energidepartementet) stadfestet den 20. mai 2019 NVEs vedtak.

Forbindelsen skal erstatte én av de to 132 kV-ledningene som i dag går mellom transformatorstasjonene. 6,3 km av strekningen fra Bardufoss transformatorstasjon til Andselva kables. Fra Andselva bygges det luftledning til Finnfjordbotn. Luftledningen tilkobles her allerede etablert kabel inn til Finnfjordbotn transformatorstasjon.

NVE ga den 22. juni 2022 Arva konsesjon og fornyet ekspropriasjonstillatelse til å øke kapasiteten på 132 kV-ledningen Bardufoss–Finnfjordbotn. Videre ga NVE forlenget frist for idriftsettelse av ny ledning og riving av dagens 132 kV luftledning. Vedtaket ble påklaget. Klagene ble ikke tatt til følge, og vedtaket ble endelig stadfestet av OED den 29. november 2022.

Sammen med detaljplan og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse til midlertidig bruksrett, sendte Arva også inn søknad om endringer fra konsesjonen. Endringene gjaldt justeringer av traseen flere steder. Den 30. august 2024 fikk Arva AS konsesjon for de omsøkte endringene.

Figur 1-1. 132 kV-forbindelse Bardufoss-Finnfjordbotn (blå strek) i Målselv, Sørreisa og Senja kommuner i Troms fylke. Blå stiplet strek viser kabeltrase, og heltrukket blå strek med prikker viser luftledning med masteplasser. Kilde: Arva, detaljplan av 8. februar 2024.

2. Høring og innkomne merknader

2.1. Søknadene har vært på felles høring

I anleggskonsesjonen er det i vilkår nr. 11 blant annet satt krav om at «Arva skal utarbeide planen i kontakt med berørt kommune, grunneiere og andre rettighetshavere». I detaljplanen beskriver Arva dialog, status for søknader og møter avholdt med berørte kommuner, fylkeskommunen, Statsforvalter, forsvaret, reindrift, Statens vegvesen, Avinor og grunneiere.

NVE sendte detaljplanen og søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse til midlertidig bruksrett og konsesjonsendringer for 132 kV Bardufoss-Finnfjordbotn på høring 15. februar 2024 til Statens vegvesen, Direktoratet for mineralforvaltning, Målselv kommune, Sørreisa kommune, Senja kommune, Sametinget, Mattilsynet, Hjertind / Altevatn / Fagerfjell reinbeitedistrikt, Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Troms fylkeskommune. Høringen ble også kunngjort i lysningsbladet, Troms folkeblad, Nordlys og Nye Troms. Fristen for å komme med merknader til detaljplanen var 4. april 2024. Troms fylkeskommune fikk utsatt frist til 18. april 2024.

2.2. Innspill til høring

Vi har mottatt 4 innspill¹. Innkomne merknader fra høringsparter er sammenfattet og vedlagt vedtaket, sammen med Arvas kommentarer² til innspillene. NVE mener Arva har sammenfattet høringsuttalelsene på en god måte. Forhold i høringsinnspillene og Arvas kommentarer som NVE mener er relevante for behandlingen av detaljplanen er nærmere omtalt i kapittel fem. De fullstendige uttalelsene og kommentarene er tilgjengelige gjennom elnnsyn.

¹ fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark av 8. mars 2024 (NVE-ref.: 202319587-17), Statens vegvesen av 21. mars 2024 (NVE-ref.: 202319587-19), eiere av 54/13 og 54/1 i Målselv av 2. april 2024 (202319587-20) og Troms fylkeskommune av 19. mai 2024 (202319587-28).

² NVE-ref.: 202319587-31.

3. NVEs vurderinger av detaljplanen

3.1. Hva vurderer NVE?

Formålet med en detaljplan er å sikre at dere som konsesjonær tar hensyn til miljø og landskap når anlegget bygges og driftes. I vår behandling kontrollerer vi at detaljplanen oppfyller aktuelle vilkår i konsesjonen. Vi vurderer og kommenterer også andre tema og forhold der konsesjonær eller høringsparter ønsker avklaring fra NVE. Forhold som NVE mener beskrives på en god måte i detaljplanen, og som det ikke er kommet merknader til i høringen, blir ikke vurdert nærmere av NVE.

Nedenfor presenterer vi først våre vurderinger knyttet til avbøtende tiltak i anleggs- og/eller driftsperioden. Deretter vurderer vi øvrige tema.

3.2. Avbøtende tiltak i anleggs- og/eller driftsperioden

I konsesjonen er det stilt krav om at detaljplanen spesielt skal beskrive og drøfte flere ulike forhold. NVE vil i det følgende gå gjennom disse.

3.2.1. *Naturmangfold*

Konsekvensutredningen for prosjektet ble utarbeidet i 2015. De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er vurdert i konsesjonsbehandlingen i NVEs notat «Bakgrunn for vedtak».³

Under arbeidet med detaljplanen har dere oppdatert kunnskapsgrunnlaget (sommer 2023). Dere har innhentet oppdatert informasjon fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark og gått gjennom offentlige databaser som Naturbase og Artskart. I tillegg er det supplert med informasjon fremkommet under planlegging og samråd med berørte. NVE har gjort egne søk i naturbase og artsdatabanken den 16. august 2024. Vi mener vurderingene av naturmangfold i detaljplanen bygger på et oppdatert kunnskapsgrunnlag.

I behandlingen av detaljplanen har NVE håndtert sensitiv informasjon om rovvilt. Dette vedtaket er formulert slik at sensitiv informasjon ikke kommer fram av dokumentet. Dette har vi gjort for å kunne gi fullt innsyn i selve vedtaket.

Rovvilt og truede arter

I konsesjonens post nr. 11 er det satt vilkår om at detaljplanen spesielt skal

kartlegge hvilke hekkelokaliteter som er aktive for hønsehauk og kongeørn. Det skal legges en plan for hvordan aktive hekkelokaliteter kan bli minst mulig berørt i anleggsperioden.

I detaljplanens kapittel 3.4 viser dere til at søk i databaser sammen med data fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark viser flere nye registreringer av rødlistede arter innenfor 1 km fra traseen. Registreringene gjelder blant annet brunbjørn, båndkorsnebb,

³ NVE-ref.: 201306840-82.

gulspurv, heilo, hønsehauk, konglebit, makrellterne, sandsvale, storskarv, storspove, svartand, taksvale, tjeld og ulv. Videre viser dere til gjennomført NiN-kartlegging i 2022, og at det ikke er registrert viktige naturtyper som kan bli berørt av nettanlegget.

Ledningen ligger utenfor forvaltningsområdene for ulv og bjørn. Videre gjelder registreringene enkeltobservasjoner av streifdyr, og NVE legger derfor til grunn at de negative virkningene for disse artene vil være ubetydelige.

Det er stilt krav i anleggskonsesjonen om at det skal beskrives en metodikk for kartlegging av aktive hekkelokaliteter for hønsehauk og kongeørn. NVE konstaterer at metodikk for kartlegging av aktive hekkelokaliteter for hønsehauk og kongeørn er vedlagt detaljplanen. Dere viser til at det ikke er kjente hekkelokaliteter innenfor influensområdet på henholdsvis 500 meter for hønsehauk og 1000 meter for kongeørn. Hønsehauk er observert ved Andsvatnet, men nærmeste kjente hekkelokalitet ligger 2 km unna. Søk viser at det ikke er registrert kongeørn i området, og nærmeste hekkelokalitet ligger 4 km unna ledningen. Videre viser dere i detaljplanens kapittel 5.7 til restriksjoner for anleggsgjennomføringen dersom det registreres hekkeaktivitet. Her fremgår det at hensynssone for helikoptertransport og bakkearbeider nær aktiv hekkeplass er 500 og 1000 meter for henholdsvis hønsehauk og kongeørn i perioden mars – august.

NVE konstaterer at det ikke er gjennomført fysisk kartlegging i området i forbindelse med utarbeidelse av detaljplan, og observasjonene dere viser til stammer fra ovennevnte databaser. Dere viser til en rekke nye artsobservasjoner i forbindelse med oppdatering av kunnskapsgrunnlaget, hvorav flere er sårbare arter, og at det er spesielt hønsehauk som er aktuell for prosjektet. Virkningene av det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget er imidlertid ikke vurdert i detaljplanen.

NVE vil derfor sette vilkår om at dere må fremlegge en vurdering av behovet for avbøtende tiltak for rovfugl og sårbare arter av fugl. Vurderingene skal være basert på et oppdatert kunnskapsgrunnlag, og utarbeidet av relevant fagkompetanse. Vurderingen må foreligge NVE før anleggsarbeidet blir satt i gang.

3.2.2. Kulturminner

Konsesjonæren skal avklare undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 før detaljplanen blir godkjent. I konsesjonens post nr. 11 er det også satt vilkår om at detaljplanen spesielt skal beskrive og drøfte

merking av kulturminnet ved Storflaten ved anleggsarbeid for å unngå skader

I detaljplanens kapittel 2.5 og 3.7 opplyser dere at kulturminneundersøkelser langs konsesjonsgitt trase ble utført i 2022, og dere viser til endelig tilbakemelding fra fylkeskommunen av 18. april 2023. Det er avklart at midlertidig arealbruk og trasejusteringer ikke krever nye undersøkelser. Videre skriver dere at Sametinget i brev av 28. november 2023 ikke hadde merknader til valgte traseer, veier og riggområder som skal tas i bruk under bygging. Det er ikke behov for dispensasjon fra kulturminneloven. Dere viser også til tilbakemelding fra fylkeskommunen av 19. oktober 2023 om at det ikke er

behov for undersøkelser for trasejusteringer og områder planlagt benyttet som adkomsttraseer og riggområder.

Storflaten gårdstun er det eneste kulturminnet som befinner seg i nærheten av planområdet. Gårdstunet er automatisk fredet, og det er stilt krav i anleggskonsesjonen at kulturminnet skal merkes i terrenget. Dere skriver at nærmeste mastepunkt blir stående omtrent 40 meter fra bygningen, og at det ikke er skog rundt gårdstunet som skal ryddes. I detaljplanens kapittel 5.9 skriver dere at byggherre skal merke kulturminnet i terrenget, men dere beskriver ikke hvordan gårdstunet skal merkes. Vi setter derfor som vilkår at dere merker kulturminnet med et materiale som ikke forvitrer. Det er for å redusere risikoen for at materialet ender som søppel i naturen. I tillegg er det en fordel at kulturminner vises i digitale kart som entreprenørene bruker i maskinene sine.

NVE vurderer at detaljplanen oppfyller konsesjonens vilkår om kulturminner.

3.2.3. Hensyn til Troms skogselskap planteskole

I konsesjonens post nr. 11 er det satt vilkår om at detaljplanen spesielt skal beskrive og drøfte

hvordan anleggsarbeidet kan gjennomføres med minst mulig virkninger for Troms skogselskap planteskole

Dere skriver i detaljplanens kapittel 3 at Troms skogselskap i forbindelse med konsesjonssøknaden uttrykte bekymring for at anleggsarbeidet kunne medføre stenging av vanttørførselen til planteskolen på Fossmotunet, og for at legging av kabel kan medføre et problem for adkomst.

Detaljprosjektering av kabelanlegget viser at det ikke er fare for vannforsyningen til planteskolen. Kabelanlegget vil ikke krysse veien inn til Fossmotunet.

NVE vurderer at detaljplanen oppfyller vilkåret i konsesjonen.

3.2.4. Skogrydding

I konsesjonens post nr. 14 er følgende vilkår satt:

For å dempe direkte innsyn til kraftledningstraseen og ivareta hensynet til naturmangfoldet skal skogrydding begrenses så langt det vurderes som hensiktsmessig. Gjensetting av vegetasjon bør prioriteres på de strekningene hvor traseen krysser prioriterte naturtyper, der det er satt vilkår om kamuflerende tiltak og i krysningpunkter med vei og merkede turstier. Gjennomføring av skogrydding skal omtales i detaljplanen.

NVE viser til detaljplanens kapittel 5.5, hvor prinsipper for skogrydding er omtalt. Dere skriver at skogrydding skal foregå så skånsomt som mulig og i henhold til prinsipper omtalt i [NVEs veileder om skogrydding i kraftledningstraseer](#). Hogst skal ta hensyn til restriksjonsområdene i arealbrukskartet. Dere skriver at det kan bli behov for noe sikringshogst utenfor ryddegate og i forbindelse med bruk av rigg- og vinsjplasser, men at vegetasjon ellers skal beholdes i overgangssoner mot gjenstående skog, stier, veier og

bebyggelse så sant sikkerheten for ledningen ivaretas. I kapittel 5.3.4 skriver dere at det kan bli behov for vegetasjonsrydding for å sikre et trygt landingsareal for helikopter. Nøyaktige landingsarealer er ikke markert i arealbrukskart, men landing vil som hovedregel skje innenfor 50 meter fra ledningen.

Vegetasjon skal også søkes beholdt i kantsone langs vassdrag så lenge den ikke kommer i konflikt med sikkerhetsavstander til ledningen. NVE registrerer at Statsforvalteren har gitt dispensasjon fra vannressursloven § 11 til nødvendig hogst i kantvegetasjon ved kryssing av bekker og elver. Vilkår i Statsforvalteren tillatelse er innarbeidet i detaljplanens kapittel 5.15.

NVE vurderer at detaljplanen oppfylder konsesjonens vilkår om skogrydding. NVE forventer at dere inkluderer prinsippet om begrenset skogrydding i internkontrollsystemet deres, slik at temaet også ivaretas i driftsfasen for kraftledningen.

3.2.5. Reindrift

I anleggskonsesjonens kapittel 15 er følgende vilkår satt:

Detaljplanen skal beskrive muligheter for å tilpasse anleggsvirksomhet til reindrifts bruk av arealene, det gjelder særlig ved flytting av rein. Arva skal involvere berørte reinbeitedistrikt i arbeidet.

Hjerttind / Altevatn / Fagerfjell reinbeitedistrikt berøres av kraftledningen Bardufoss-Finnfjordbotn. Kraftledningen berører beiteområder og flyttleier direkte. Reinbeitedistriktets kalvingsområde på sørsiden av Andsvatnet ligger også i nærheten av ledningen.

Dere omtaler dialogen med distriktet i kapittel 2.4. Det er gjennomført flere møter med distriktet både under og etter ferdigstillelse av detaljplanen, og dere viser til at innspill er tatt inn i detaljplanens kapittel 5.12, som omhandler krav til byggherre og entreprenør. Kravene skal sikre at reinen og reindriftsutøvernes interesser ivaretas, og gjelder varsling og informasjonsdeling, flyforbud sør for Andsvatnet under kalving, hensyn og sikringstiltak ved arbeid i beiteområder og hensyn og restriksjoner i forbindelse med flytting.

Det berørte reinbeitedistriktet mottok detaljplanen på høring. NVE mottok ikke høringsuttalelse, men distriktet ba om konsultasjon i saken. Konsultasjon ble gjennomført 24. juni 2024, og i møtet fikk NVE flere innspill fra reinbeitedistriktet til de foreslåtte avbøtende tiltakene i detaljplanen.

Flyttleier

I detaljplanen er følgende krav satt: «*Reindriftens flyttleier må ikke stenges*». Reinbeitedistriktet mener dette punktet må konkretiseres, og at mer utfyllende krav må stilles i NVEs vedtak og tas inn i detaljplanen. Arva har ikke motsatt seg reinbeitedistriktets forslag. NVE vil derfor sette vilkår om at Arva, i tillegg til den generelle bestemmelsen om at flyttleier ikke skal stenges, tar inn krav knyttet til skogrydding, sikring, merking og rydding av områder og gjenstander som kan skade reinen, i detaljplanens kapittel 5.12.

Videre står følgende i detaljplanen: «*Flyttleiene øst og vest for Andsvatnet brukes vår (april) og høst (oktober-desember). Det skal ikke flys eller foregå anleggsarbeid innenfor en avstand av 500 m til flyttleiene under flytting.*» Reinbeitedistriktet ønsker i stedet anleggsstans under flytting. I møte mellom Arva og reinbeitedistriktet i mai 2024 foreslo Arva at det ved krav om anleggsstans skal varsles minimum 1 uke før flytting.

Reinbeitedistriktet viser til at flyttleiene i detaljplankart er for smale, og at avstanden på 500 meter er for kort. Reindriften har behov for korte perioder med anleggsstans, inkludert helikopterflyging, i området øst for Storbekken i forbindelse med flytting både vår og høst. Dette slik at begge flyttleiene i området kan benyttes. Flyttingen kan pågå i flere bolker og ta flere dager, og reinbeitedistriktet ønsker at det ved behov skal være anleggsstans inntil 5 ganger både sommer og høst. Stansen skal kunne vare inntil 1 uke, men ikke overstige 3 uker høst og 3 uker vår. Distriktet ønsker videre en kortere varslingsfrist på 2 dager.

Etter NVEs vurdering er avstanden på 500 meter til flyttlei for kort, og ved krav om anleggsstans vil en varslingsfrist på 1 uke ikke alltid være gjennomførbar. Vi vil derfor sette vilkår om at Arva stanser anleggsarbeid øst for Storbekken ved flytting. NVE understreker at reinbeitedistriktet må varsle Arva så snart flytting er ferdig, slik at anleggsarbeidet kan gjenopptas.

Kalvingsperiode

I detaljplanen foreslås følgende: «*Det er flyforbud sør for Andsvatnet under kalving (20. april – 10 juni) iht. restriksjonsområde på arealbrukskartene.*»

Selv om kalvingsområdet ligger på sørsiden av Andsvatnet, ønsker reinbeitedistriktet stans i alt anleggsarbeid, inkludert helikopterflyging, også nord for Andsvatnet i området øst for Storbekken i kalvingsperioden. Distriktet viser til at kalvingsområdet er større enn området avmerket i kartet, og at kalvingen kan foregå helt ned til Andsvatnet. Topografien i området gjør at anleggsarbeid på nordsiden av vannet vil forstyrre kalvingen.

NVE mener det er mulig for Arva, gjennom god planlegging, å justere og dele opp anleggsarbeidet for å hensynta reindrift i større grad enn det er lagt opp til i detaljplanen. På store deler av strekningen ledningen skal bygges er det ikke restriksjoner knyttet til reindrift. Vi vil derfor sette vilkår om at Arva ikke gjennomfører anleggsarbeid i området øst for Storbekken i kalvingsperioden.

3.3. Øvrige tema

3.3.1. Detaljplanlegging av arealbruk

I tillegg til permanent arealbruk er det behov for midlertidig arealbruk som inkluderer privat vei, kjørespor og riggplasser. Riggplasser, adkomstveier og kabeltrasé er kartfestet med inngrepsgrense i arealbrukskart. Videre gir detaljplanene prinsipper for planlegging og utføring av arbeid der det er utfordrende å kartfeste inngrepsgrenser, slik som for kabelkorridor, ledningskorridor, helikopterlandingsarealer, omsøkte korridorer for terrengkjøring, anleggsareal ved mastepunkter og vinsj- og trommeplasser.

Tillatelsen er gitt under forutsetning om at midlertidige anleggsområder tilbakeføres til det opprinnelige etter bruk. Både permanent og midlertidig arealbruk vist i detaljplankartet er nærmere omtalt nedenfor.

3.1.1.1 Arrondering og istandsetting

Når et areal blir opparbeidet, mener NVE at det er viktig å rydde vegetasjon, mellomlagre masser i ranker og separere massefraksjoner for å lykkes med arrondering og istandsetting. I praksis kan det være utfordrende å holde toppmassene adskilt fra resten av massene. Vi oppfordrer Arva, sammen med entreprenøren, til å finne en løsning på hvordan toppmassene kan mellomlagres slik at det blir mindre sannsynlig at disse blander seg med andre masser.

I forbindelse med arrondering og istandsetting er det viktig å få til overganger som er så like terrenget rundt som mulig. Fyllinger skal mettes med finere masser under toppmassene, slik at toppmassene ikke vaskes ned i hull mellom sprengstein ved regnskyll. Toppmassene skal ikke klappes, men legges rufsete tilbake for å legge til rette for naturlig revegetering. Vi viser til «NVEs veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg».⁴

I anleggskonsesjonen er det stilt krav om at dere skal foreta en forsvarlig opprydding og istandsetting av anleggsområdene, som skal være ferdig senest to år etter at anlegget er satt i drift.

NVE har satt vilkår om at dere skal utarbeide en sluttrapport og sende den til NVE innen ett år etter at anlegget er satt i drift. I sluttrapporten skal dere dokumentere at anlegget er bygget i samsvar med konsesjonen, den godkjente detaljplanen og eventuelle endringer som er godkjent i løpet av byggeprosessen. Dersom oppryddingen ikke er ferdig når sluttrapporten sendes inn, skal dere også rapportere status og framdrift for dette arbeidet. [Veileder for sluttrapport finnes på nve.no](#). NVE oppdaterer den digitale veilederen jevnlig, og anbefaler at dere bruker nyeste versjon.

3.1.1.2 Transport på vei og i terreng

Dere skriver i detaljplanens kapittel 4.4 at eksisterende private veier, traktorveier og terrengtransporttraséer langs eksisterende stier/kjørespor eller i uberørt terreng skal benyttes for adkomst til kraftledningstraséene innenfor rettighetsbeltet, og til rigg- og lagerplassene. Disse er vist i arealbrukskartet.

I den grad det er behov for tiltak på veiene vil dette avklares med grunneiere og rettighetshavere. Bruken av veiene skal ikke være til vesentlig ulempe for tredjepart, og de skal være fremkommelige for veieier og rettighetshavere i anleggsperioden. Tilstanden på veiene dokumenteres før de tas i bruk, og veiene skal ha samme eller bedre tilstand etter anleggsarbeidet. Eventuell utbedring av anleggsveier skal ta utgangspunkt i Normaler for landbruksveier, og skal ikke føre til en standardheving i forhold til landbruksforskriften.

⁴ [NVE Veileder Nr.2/2021 Veileder for terrengbehandling ved bygging av vassdrags- og energianlegg.](#)

Skade på veiene som følge av anleggsaktivitet skal utbedres umiddelbart og dokumenteres.

Dere har i detaljplanens kapittel 4 og 5.3.3 beskrevet og søkt om korridorer for kjørespor. Terrenghandlingsplanene er markert i arealbrukskartene som korridorer. I tillegg skriver dere at ryddebeltet til dagens og ny kraftledning, med en korridor ut til 50 meter fra senter kraftledning, skal kunne benyttes til terrenghandling så fremt det ikke foreligger spesifikke restriksjoner. Korridorer for terrenghandling langs kraftledningens senterlinje er ikke markert i kartet.

Entreprenøren skal kartfeste hvor, innenfor korridoren, det skal kjøres, og legge dette frem for Arva før anleggsstart. Detaljplanen beskriver en rekke prinsipper for traséplanlegging. Etter NVEs vurdering er prinsippene gode. Hensikten med korridorene er å finne gode kjøretreaser med tanke på miljø og terrenghandling, samt begrense ulemper for omgivelsene. Det er ofte lettere å vurdere hvilke treaser som gir minst inngrep og terrenghandling innenfor en definert korridor, framfor å søke om å få godkjent spesifikke treaser for kjørespor før anleggsfasen starter. NVE godkjenner derfor de omsøkte korridorene for kjørespor og forutsetter at dere innenfor korridoren bruker det kjøresporet som gir færrest mulig negative virkninger i terrenget.

Dersom det er nødvendig å justere kjørespor utover den godkjente korridoren, må dere sende en søknad som beskriver

- behovet
- nye inngrep eller terrenghandling sammenlignet med opprinnelig trasé
- nye virkninger sammenlignet med opprinnelig trasé

Vi viser til avsnitt 3.3.3 i NVEs veileder for terrenghandling. Der finner dere prinsipper for terrenghandling som reduserer terrenghandling. For å minimere risikoen for terrenghandling er det en fordel om terrenghandlingen foregår på frossen mark. På ufrossen mark mener vi det er en fordel å benytte beltegående kjøretøy med lavt marktrykk. Hvilke avbøtende tiltak som bør brukes, kommer an på typen kjøretøy. Eventuelle bløte kjørespor må forsterkes umiddelbart, slik at ikke sporene utvides. Dere må passe på at det ikke oppstår erosjon ved etablering av kjørespor i sidebratt terreng eller ved kryssing av vassdrag og mindre bekker. Vi minner om at kjørespor er midlertidig arealbruk som skal istandsettes.

3.1.1.3 Riggplasser

Riggplassene dere planlegger å bruke i anleggsarbeidet, er vist i detaljplanens tabell 4-3 og i arealbrukskart. Type areal som blir midlertidig beslaglagt, størrelse og antatt bruk er angitt i tabellen. Når riggplassene opparbeides og istandsettes, legger NVE til grunn at dere følger prinsippene i vår veileder for terrenghandling. Riggplasser er som hovedregel midlertidig arealbruk og skal tilbakeføres til det opprinnelige etter bruk.

Etter NVEs vurdering inneholder detaljplanen gode beskrivelser av prinsipper for etablering og tilbakeføring av riggområder.

3.3.2. Forurenset grunn

Dere opplyser i detaljplanens kapittel 3.12 at det er registrert flere områder med forurenset grunn langs kabeltraseen i Målselv kommune. Det er utarbeidet en tiltaksplan for håndtering av massene som er godkjent av Målselv kommune. Sluttrapport skal utarbeides og sendes både kommunen og Forsvarsbygg. I detaljplanens kapittel 5.14 beskriver dere også krav til håndtering av forurenset masse.

NVE mener det er viktig å skaffe seg god oversikt over grunnforholdene i området. Vi understreker at det er kommunen som er forurensningsmyndighet, og det er viktig at dere har god dialog med kommunen angående grunnforholdene. Vi forutsetter at arbeidet gjennomføres i henhold til krav i forurensningsloven med tilhørende forskrifter, tiltaksplan og beredskapsplan. Videre må mellomlagring av forurenset masse ikke føre til forurensning av vann eller grunn, og avfall avleveres til godkjent mottak. NVE har ingen øvrige merknader.

3.3.3. Naturfare

Naturfare var ikke en del av konsekvensutredningen i 2015, men er omtalt i NVEs bakgrunn for vedtak. Dere skriver i detaljplanens kapittel 3.3 at vurdering av snø- og steinskred, jord- og flomskred, flomutsatte områder og kvikkleire har inngått som et viktig element i risikovurderingene. Det er gjort vurderinger for både kabeltrase og ledning. Tabell 3-1 viser en oversikt over master innenfor aktsomhetsområder, med farekategori og planlagte tiltak.

Store deler av kabeltraseen, samt flere mastepunkter, er plassert under marin grense (kilde: NVE Atlas). Kabeltraseen passerer nær områder med risiko for kvikkleire ved Slåtten og Fossmoen. Norconsult (2023) har gjennomført en egen vurdering av områdestabilitet og klassifisering i tiltakskategorier. Dere viser til krav til sikkerhet ivaretas ved å følge NVEs kvikkleireveileder 1/2019 for tiltakskategori K0. For strekninger i K1 (ved Slåtten og Fossmoen) viser dere til at det ikke foreligger spesifikke anbefalinger omkring grøfter fra NVE. Videre viser dere til at område tett på faresone Slåtten bør vurderes av geoteknikker om det blir større belastning av grunn.

NVE ser at både ny og eksisterende ledninger krysser aktsomhetsområder for stein-, snø-, jord- og flomskred på flere strekninger (kilde: NVE Atlas). Master er i de fleste tilfeller plassert utenfor disse områdene. I noen tilfeller må master likevel plasseres i aktsomhetsområder. Dere skriver at det spesielt gjelder i den bratte lia ved Skreda, og ved Durmålshaugen. Det er ifølge detaljplanen lagt vekt på å finne løsninger som minimerer risiko knyttet til materiell skade, forsyningsikkerhet og sikkerhet for personell ved bygging og vedlikehold eller for tredjeperson. Dere skriver at geolog vurderer behov for tiltak på mast/fundament ved disse mastene.

Selv om hoveddelen av anleggsarbeidet med ledningen vil foregå ved mastepunktene, vil det også være behov for noe anleggsvirksomhet i traséen. I tillegg skal riggområder tas i bruk, samt en rekke veier og kjøretraseer. NVE registrerer at også noen av veiene/kjøretraseene og riggområdene som skal tas i bruk ligger innenfor aktsomhetsområder for flom og skred. Dere skriver at transport, ferdsel og anleggsarbeid i

områder med fare for skred, representerer en mulig fare for skade på både arbeidstaker og tredjeperson. Det kreves særskilt oppmerksomhet ved planlegging og gjennomføring av arbeid i slike områder, og håndteres i SHA-planen for prosjektet.

Når riggplasser og veier opparbeides, er det viktig å treffe nødvendige tiltak slik at de hydrologiske forholdene ovenfor og nedenfor inngrepet ikke blir endret. Vi forutsetter at dere følger «Normaler for landbruksveier» når stikkrenner, grøfter mv. blir etablert.

NVE legger til grunn at kartlegging av og vurderinger knyttet til flom- og skredfare er gjennomført av fagkyndig virksomhet etter anerkjent metodikk. De fagkyndige vurderingene er ikke vedlagt detaljplanen. Etter NVEs vurdering beskriver detaljplanen flere relevante tiltak for å sikre anleggene og nærliggende områder i anleggs- og driftsfase, men detaljplanen er flere steder lite konkret, og ikke alle anleggsdelene innenfor aktsomhetsområdene er redegjort for. Det gjelder for eksempel mastepunkt i Leirbogen, veier/riggområder, samt trase innenfor aktsomhetsområde for snøskred. Det fremgår også av planen at noen fagkyndige vurderinger knyttet til flom/skred gjenstår.

NVE setter derfor vilkår om at Arva skal fremlegge dokumentasjon for NVE på at tiltaket kan bygges med tilfredsstillende sikkerhet mot flom og skred, uten å øke faren for tredjepart, før anleggsarbeidene kan starte. Eventuelle nødvendige risikoreduserende tiltak for å ivareta sikkerheten både i driftsfase og anleggsfase skal beskrives konkret. Vi understreker at alle deler av tiltaket som er innenfor aktsomhetsområder skal vurderes, det vil si også hjelpeanlegg som riggområder og transportveier. Det gjelder spesielt riggplasser som krever opparbeiding i forbindelse med anleggsarbeidet.

NVE minner om at det er konsesjonærens ansvar at planleggings-, anleggs- og driftsfasen tar høyde for den reelle skredfaren, og at anlegget ikke øker faren for skred eller flom for tredjepart.

3.3.4. Riving av eksisterende anlegg

I konsesjonens post nr. 16 er det satt vilkår om riving av eksisterende anlegg. Det gjelder

- den eldste (sørligste) av de eksisterende ledningene Bardufoss–Finnfjordbotn, som skal rives innen 31. desember 2030.
- 350 meter luftledning (del av 132 kV Bardufoss-Finnfjordbotn L1) fra sørsiden av Ferroveien til Finnfjordbotn transformatorstasjon, som skal rives innen to år etter at ny 132 kV jordkabel fra kabelendemast nord for Ferroveien til Finnfjordbotn transformatorstasjon er bygget.
- 350 meter luftledning (del av 132 kV Bardufoss-Finnfjordbotn 2) fra sørsiden av Ferroveien til Finnfjordbotn transformatorstasjon, som skal rives innen to etter at ny 132 kV jordkabel fra kabelendemast sør for Ferroveien til Finnfjordbotn transformatorstasjon er bygget.

Det skal lages en plan for riving av ledningene som skal forelegges NVE før arbeidet igangsettes, og som kan inngå i detaljplanen.

Dere skriver i detaljplanens kapittel 4.6 at ledningene som skal saneres vil bli demontert i sin helhet. Det skal utarbeides en egen plan for rivearbeidet, og denne inngår ikke i detaljplanen.

NVEs vurdering av søknader om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier/rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det i en etterfølgende skjønns sak fastsettes erstatning. Dette vil kunne skje dersom grunneier/rettighetshaver og søker ikke lykkes i å forhandle seg fram til minnelige avtaler. NVE forutsetter at tiltakshaver forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere og rettighetshavere jf. ekspropriasjonsloven § 12 annet ledd.

Hjemmel

Arva har i medhold av lov om oreigning av fast eignedom av 23. oktober 1959 (ekspropriasjonsloven) § 2 nr. 19 søkt om tillatelse til å foreta ekspropriasjon av midlertidig bruksrettigheter i Målselv, Sørreisa og Senja kommuner i Troms fylke⁵.

Ekspropriasjonsloven § 2 nr.19 gir hjemmel til å ekspropriere «så langt det trengst til eller for (...) varmekraftverk, vindkraftverk, kraftlinjer, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg.»

Bestemmelsen gir NVE hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter for å bygge og drive de omsøkte anleggene.

Omfang av ekspropriasjon

Arva søker om ekspropriasjon for de arealene Arva per nå ikke har lyktes å komme til enighet med grunneierne.

Arva søker om ekspropriasjon av bruksrett for arealer til rigg- og anleggsplasser i forbindelse med anleggsvirksomheten. Det søkes videre om ekspropriasjon av rett til adkomsttrase i anleggsperioden. Riggområdene søknaden gjelder, samt transportveier som ikke er berørt av tiltaket på annen måte, berører en rekke eiendommer og realsameier.

Arva søker om ekspropriasjon for midlertidig bruksrett til

- Riggområder R1-R46, skjøteplasser S1-S2 og transportveier V1-V34. Se vedlegg for kart.

Rettigheten gjelder for bruk av rigg- og anleggsområder og adkomst til tiltaksområdene. NVE vurderer at rettighetene er nødvendige for bygging av ny 132 kV kraftledning mellom Bardufoss og Finnfjordbotn.

⁵ NVE-ref.: 202319587-1.

Interesseavveining

Samtykke til ekspropriasjon beror på en interesseavveining etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd: «*Vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.*» Dette innebærer at skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører for den enkelte grunneier, skal avveies mot de samfunnsmessige fordelene som oppnås med ekspropriasjonen.

Arva har søkt om ekspropriasjon av bruksrettigheter til flere riggområder og veier, for bygging av ny 132 kV kraftledning mellom Bardufoss og Finnfjordbotn. Det er fordelene med ny konsesjonsgitt kraftledning, som skal veies opp imot de skader og ulemper den enkelte grunneier opplever.

Vurdering av om inngrepet uten tvil er til mer gagn enn til skade

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at fordelene ved tiltaket Arva har fått konsesjon til, herunder hensynet til samfunnets interesse i forsyningssikkerhet, avveies mot skaden og ulempen som de berørte grunneiere påføres.

Enkeltpersoner blir i varierende grad direkte berørt av at Arva kan ta i bruk eksisterende veier i en tidsbegrenset periode. De kan oppleve at veien blir mer brukt enn tidligere, som kan føre til mer trafikk og støy. Det kan også oppstå mer slitasje av veiene, men Arva har skrevet at skader skal utbedres umiddelbart og at veiene skal være i minst samme tilstand etter anleggsarbeidet som før arbeidet startet. NVE legger vekt på at Arva får rett til å bruke eksisterende veier, slik at det ikke er nødvendig å etablere nye veier i terrenget.

Rigg- og anleggsområdene Arva planlegger å ta i bruk er lokalisert både på allerede helt eller delvis opparbeide områder, samt i utmark og innmark. Opparbeidede områder fungerer i dag som næringsareal, grusplass, parkeringsplass, snuplass og fotballbane. Tiltakene som må gjennomføres for at Arva skal kunne ta i bruk arealene varierer. For mange av områdene kreves ingen tiltak eller kun vegetasjonsrydding, mens andre må arronderes/planeres. Riggområder 20, 21, 31, 36 og 42 vil medføre midlertidig beslagleggelse av jordbruksarealer, men områdene som benyttes skal istandsettes og tilbakeføres til dagens bruk etter gjennomførte anleggsarbeider iht. krav i detaljplanens kap. 5.4. Hensyn knyttet til behandling av landbruksarealer er beskrevet i detaljplanens kapittel 5.13

NVE mener at de samfunnsmessige fordelene ved dette tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier. NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordelene ved anleggene vi har gitt konsesjon til utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre.

NVEs samtykke til ekspropriasjon

Det foreligger grunnlag etter ekspropriasjonsloven § 2 annet ledd, jf. § 2 nr. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for det Arva har søkt om. NVE viser til vedtak om samtykke til ekspropriasjon⁶.

NVE gjør samtidig oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom begjæring av skjønn ikke er framsatt innen ett år etter endelig vedtak er fattet, jf. ekspropriasjonsloven § 16.

NVE forutsetter at Arva forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte grunneiere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier kompenseres gjennom skjønn.

Forhåndstiltredelse

Arva søker også om forhåndstiltredelse etter ekspropriasjonsloven § 25, for å unngå forsinkelser i prosjektet. Forhåndstiltredelse innebærer at tiltakshaver kan sette i gang anleggsarbeidet før skjønn er avholdt/erstatning er fastsatt.

NVE har foreløpig ikke realitetsbehandlet denne delen av søknaden. Vi avventer saksbehandling av søknaden om forhåndstiltredelse til skjønn eventuelt er begjært.

⁶ NVE-ref.: 202319587-51.